

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים מגדולי הרבנים
 ללא פרסומות. ללא חדשות. ללא פוליטיקה.
 האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

האדמו"ר הרב מרדכי רוקח זצ"ל - נולד בעיר בעלז בשנת ה'תרט"א (1901) כבן שישי. נקרא בשם מרדכי, ע"ש זקנו הרה"ק רבי מרדכי מזוועהל שהיה חותנו של הרה"ק רבי אברהם שמואל מברזן. בעודו ינוקא הורה אביו להעמיד את עריסתו בחדר הספרים שלו היכן שישב ולמד במשך היום והלילה, כך ספג את התורה והקדושה לתוך דמו, רוחו ונשמתו. ניחן בכישרונות עילאיים ובעודו ילד קטן אביו ביקש, שיחזור על דברי התורה ששמע ולתדהמת השומעים חזר הילד בלא להחסיר שום פרט. בצעירותו כבר יצא שמו לגאון עולם הבקי בכל מכמני התורה, פה מפיך מרגליות בחריפות ובסברה ישרה. עובד ה' יתברך בסילודין. בשנת ה'תרפ"ו (1926), בהיותו כבן 24 שנים בלבד הוכתר לשמש כאב"ד בילגורייא. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה שלח את אשתו, שהייתה בעלת אזרחות רוסית וילדיו אל בית הוריה, שהתגוררו ברוסיה.

הוא עצמו נדד ממקום למקום ולבסוף הצטרף אל אחיו רבי אהרון רוקח האדמו"ר מבעלזא, ששהה אז כפליט בפרמישליני. ב-ט"ו אייר ה'תש"ג (1943) הגיע יחד עם אחיו להונגריה, אחרי שהוברחו מגטו בוכניה ושהה בבודפשט. ב-כ"ד טבת ה'תש"ד (1944) הוברחו הוא ואחיו לארץ ישראל, אחרי שנודע להם שהגסטאפו עוקב אחריהם ודורש מממשלת הונגריה את החזרתם לידי השלטונות הגרמניים. לאחר כשבועיים הגיע לארץ ישראל והתיישב בתל אביב. ייסד את המרכז של חסידות בעלזא בתל אביב וכיהן כנשיא מוסדות החינוך של חסידות בעלזא בתל אביב ובירושלים. עניו. גאון. חריף ובקי. נפטר ב-כ"ה בחשוון ה'תש"י (1949). חי כ-48 שנים. ציונו בטבריה ליד תלמידי הבעל שם טוב. על שמו נקראים רחובות 'תכלת מרדכי' בקריית בעלז בירושלים ובבית שמש.

אביו: האדמו"ר ר' ישכר דב (האדמו"ר השלישי בשושלת חסידות בעלז). **אימו:** מרת חיה דבורה (נכדת האדמו"ר ר' מרדכי גולדמן מזוועהל). **נשותיו:** מרת שבע הי"ד (בת האדמו"ר מקוברין, ר' משה אהרון- זיווג ראשון. נרצחה עם ילדיהם בשואה), מרת מרים (בת ר' צבי גליק- זיווג שני. נישא בשנת ה'תש"ו-1946). **בנו (מזיווג שני):** האדמו"ר ר' ישכר דב רוקח שליט"א. **מספריו:** **יפרשת מרדכי-** סדרת ספרים על התנ"ך, הלכה וחסידות.

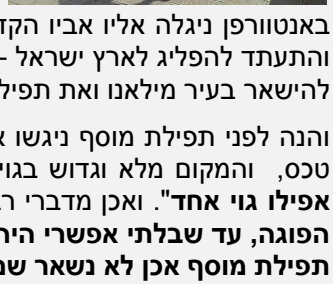
עוד בצעירותו, לפני שהגיע למצוות, כבר התבלט רבינו בידיעותיו המקיפות בתורה ונחשב כבר-אוריין מובהק. כבר באותם הימים היה בקי בכמה מסכתות עם מפרשיהם, והלומדים בבעלז היו מעניקים לו תשורות, כדי שיואל להרצות בפניהם מפניו. את חידושי העלה על הכתב בכרכים שלמים, שכן הצטיין כספרא רבא.

באחת הפעמים התקנא בו אחד מ'חבריו', שעינו הייתה צרה בהצלחתו ובכבוד הגדול שהוא נוחל, והלה התגנב בחשאי וגנב ממנו את כל כתבי חידושי עליהם עמל רבות, והשליך את כולם לתוך האש, עד שנעשו אפר. את כאב ליבו של רבינו על עמלו שעלה בעשן, לא ניתן לתאר, אולם הוא הבלוג על המעשה הנפשע באצילות נדירה, ולא הכלים את פני המשחית. בכך הוכיח רבי מרדכי, שהצטיינותו לא הייתה רק בתורה, אלא גם במידות והליכות שבין אדם לחברו, עד שאביו השתבח בו שהוא מן הנעלבים ואינם עולבים. (מריבצי תורה).

יפר הרה"ח ר' מרדכי פרידמן מופת גלוי שראה בעצמו בראש השנה בשנת ה'תש"י, בעת ששהה רבינו בעיר מילאנו במסגרת מסעו בשליחותו של אחיו כ"ק מרן ר' אהרון רוקח זי"ע לחיזוק שארית הפליטה בארצות אירופה. המציאות הייתה, שרבינו לא הספיק להגיע לארץ ישראל לפני ראש השנה. בעת שהותו באנטוורפן ניגלה אליו אביו הקדוש מספר פעמים ואמר לו לשוב במהרה לארץ ישראל, ואכן מיד שם לדרך פעמיו, אך כשהגיע לאיטליה והתעתד להפליג לארץ ישראל - הוכרח להישאר שם בראש-השנה. כל זאת - משום שבאותה העת הייתה שביתה של האוניות. לכן נאלץ להישאר בעיר מילאנו ואת תפילות ראש השנה ערך יחד עם הרבה אנשים מפליטי המחנות, ששהו שם בעת ההיא עימו.

והנה לפני תפילת מוסף ניגשו אליו כמה אנשים ואמרו לו, שליד מקור המים - המקום שבו צריכים לומר תפילת 'תשליך' - מתקיים היום טכס, והמקום מלא וגדוש בגויים, עד שבלתי אפשרי יהיה להגיע לשם. נענה הגה"ק מבילגורייא ואמר: "עד ה'תשליך' לא יהיה שם אפילו גוי אחד". ואכן מדברי רבינו לא נפל דבר. בעת שהתפללו תפילת מוסף (רבינו שימש כש"ץ) החלו לפתע לרדת גשמי זעף ללא הפוגה, עד שבלתי אפשרי היה כלל להיות בחוץ, וכל הגויים שהתאספו במקום המים, התפזרו בזריזות והלכו לבתיהם, עד שבסיום תפילת מוסף אכן לא נשאר שם אף גוי אחד, הגשמים פסקו, וליהודים הייתה הרווחה, והם התפללו 'תשליך' ללא גוי אחד אפילו.

ההלימוד היה לו כאוויר לנשימה, היגיעה והעיון בכל החושים, בהתפשטות מן הגשמיות, גם בשנים מאוחרות היה מעשה שנאלץ באחד מימי במלחמת העולם השנייה, להסתתר בבית חולים במסווה של חולה מאושפז, והיה שוכב במיטתו וגורס משנתו מתוך הזיכרון בהתלהבות רבה, תוך שכחה מוחלטת של כל הבלהות והסכנה ששרוי בה, עד שלא הבחין ולא הרגיש באנשים שנכנסו לחדרו, האנשים סיפרו, כי באחד הימים עקבו אחר מעשיו, ונוכחו לראות, ששכב ולמד במצב כזה בקול רם שמונה שעות בלי הפסק.

יפר הרה"ח ר' חיים יעקב דייטש: "כאשר הגיע הגה"ק מבילגורייא ללודא - רומא, הביאו לפניו ילדה אחת של"ע גופה היה מלא עם אבעבועות רוח, אמר הגה"ק לאם הילדה: 'אבי נתן פעם סגולה נגד אבעבועות רוח, שימרחו את הגוף עם חמאה', ואכן כך עשו, ולמחרת קמה הילדה בריאה וחזקה כאחד האדם".

הגאון הרב שלום אהרן לופס זצ"ל - נולד בחאלב שבסוריה ב-י"ז בכסלו ה'תרס"ה (1904). בשנת ה'תרצ"א (1931) הוסמך להוראה על ידי רבני ירושלים הספרדים: הראשון לציין ר' יעקב מאיר, ר' אברהם פילוסוף ור' בן ציון קואינקה. בשנת ה'תרצ"ו (1936) ייסד יחד עם ר' יהודה צדקה את אגודת 'מקבציאל', שמטרתה להקים מסגרת תורנית עבור צעירי ירושלים, שלא מצאו את מקומם בישיבות הממוסדות. בשנת ה'תרצ"ח התמנה לדיין בבית הדין הספרדי בירושלים. לאחר קום המדינה עזב את שכונת בית ישראל ועבר להתגורר בשכונת מוסררה ("מורשה") והקים בחצר שטראוס שבתחומה בית ספר חרדי לילדי השכונה. בין השאר פעל בקרב ילדי המעברות. כמו כן הקים את אגודת "מזהירי שבת", שפעלה לסגירת חנויות ובתי עסק בירושלים לפני כניסת השבת.

בשנת ה'תש"י (1950) התבקש על ידי הראשון לציין ר' בן ציון מאיר חי עוזיאל לקבל על עצמו את תפקיד הרב הראשי בעכו. בכל באב ה'תש"י נבחר לתפקיד, ונשא בו כיוכל שנים. עסק בתורה כמעט בכל שעה ביום ובלילה. על שיקדתו המופלאה סיפר רבנו כי בימי צעירותו לא עבר עליו כמעט שבוע בלי סיום מסכת. מחצות לילה החל סדר יומו. מלומד בנסים. זכה לגילויים רבים בחלום. זכה לגילוי אליהו הנביא. ענוותן. **חי בפשטות בל תתואר, ואף מרצפות לא היו בביתו! כל עוד מכרו קרח לא רכש מקרר לביתו! את רוב רכושו חילק לצדקה.** במשך שנים רבות החזיק כולל אברכים על שם אביו בירושלים. מלבד זאת תמך בעשרות רבות של חתנים בני תורה מכל רחבי הארץ. נפטר כ"ו מרחשון ה'תשנ"ה (1994). חי כ-90 שנים. ציונו בהר המנוחות בגבעת שאול בירושלים.

אביו: ר' יעקב. **מרבתי:** ר' עזרא עטייה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'). **בנו:** ר' מרדכי (חבר בית הדין הרבני הגדול. נפטר בחיי אביו בשנת ה'תשמ"ה). **חתנו:** מרן הראשון לציין ר' אליהו בקשי דורון (בעל שו"ת 'בנין אב'). **מתלמידיו:** חכם נעים אליהו (בנו של המקובל חכם סלמאן אליהו בעל 'כרם שלמה', ואחיו של הרשל"צ ר' מרדכי אליהו זצ"ל) ור' רחמים הררי.

בכל יום היה הרב נשאר ללמוד בבית הכנסת בעיר עכו שם היה רבם ואהובם של תושבי עכו. והיה עוסק בתורה לאורך כל שעות היום. **מזונו היחיד היה קבוע: שקית ניילון בה היו מונחים על גבי השולחן שלושה ביסקוויטים, מלפפון מקולף וכוס תה, שהיה מכין לעצמו במקום.**

ערימת הבקשות לקבלת תרומות, שהייתה על שולחנו של רבינו באחד הימים, הייתה גבוהה מערימת שטרות הכסף שהיו ברשותו. הרב ישב בחברת אברך מתלמידיו, והשניים חילקו את הכספים לנזקקים השונים, ששטחו את בקשותיהם במכתבים ששלחו אליו.

בשלב מסוים אזל הכסף ברשימת הנצרכים עדיין נותרו מספר בקשות קורעות לב, והרב היה בצער. "חסרים עוד כשלושת אלפים שקלים", נאנח האברך ופרש ידיו לצדדים בחוסר אונים, "אין ברירה אלא להשאיר אותם לפעם אחרת". הרב לא הגיב, אלא ניגש אל ארון הקודש, הפשיל את הפרוכת, פתח את הדלתות וטמן ראשו בתוכו, מעתיר מכל ליבו. כעבור דקות ארוכות סגר את הארון והציץ בשעונו. הוא חזר אל מקומו, פתח את הגמרא, והמשיך ללמוד עם האברך כאילו לא קרה מאומה.

לאחר כמחצית השעה הופיע בביה"כ יהודי, ושלף מכיסו שלושת אלפים שקלים. הוא הניח אותם על השולחן, אינו מודע להתרגשות שהוא מחולל ואמר: "לפני כחצי שעה החלטתי לתרום את הכסף לצדקה. חשבתי לעצמי, שלא כדאי להשהות את העניין, ולכן הגעתי לכאן עכשיו, כדי שלא להחמיץ את המצווה". האברך שישב לצידי של הרב היה המום, משתאה נוכח המחזה. ר' שלום התחייך. "הוא אשר אני אומר תמיד. אני כותב את הצ'קים והקב"ה מכסה אותם... הקב"ה מביא את הכסף, ואני טומן אותו במעטפות...".

צלם שהוזמן לעשות את מלאכתו בברית, שבה הרב הוזמן להיות סנדק, נרכן למרגלותיו של הרב, ובמבט מתחנן ביקש: "אנא, כבוד הרב, תברך אותי שאזכה לזרע של קיימא. אני נשוי כבר חמש-עשרה שנים ועדיין לא זכיתי שיהיו לי ילדים". ר' שלום הביט בו במבט חודר ולא מיהר להגיב. הצלם המשיך להתחנן: "חמש-עשרה שנים חיינו אינם חיים. הכול נראה לנו שחור! הרופאים אינם נותנים לנו סיכוי לחבוק פרי בטן! אני מבקש את ברכתך, כבוד הרב".

במקום לברך, הישיר אליו הרב מבט ואמר: "תוריד את הצילומים הלא ראויים מחנותך!". הצלם נדהם. מאין יודע ר' שלום על התמונות התלויות בין כותלי הסטודיו שלו. הרי מעולם לא ביקר שם?! הוא שאל את המקורבים, האם סיפרו לרב עליו ועל חנותו. התברר, שאיש לא הכירו. בעיניו הקדושות חש הרב בדבר מה מפריע, הדוחק את הקדושה. "אם תוריד את התמונות הללו מחנותך, הקב"ה יברך אותך בבן זכר", הבטיח לו ר' שלום. הצלם חזר אל הסטודיו המום. ומיד החל לתלוש מהקירות את כל התמונות הלא ראיות. הימים נקפו וכעבור מספר חודשים, התבשרו הצלם ואשתו, נושעו גם הם בזרע של קיימא. "הילד שלי הוא הילד של ר' שלום", כך התבטא הצלם, "בזכותו הוא נולד".

אחד מתלמידי הרב חלה במחלה קשה ל"ע, מיד עם היוודעו, פנה לצדיק, בכה והתחנן לפניו, שיברך אותו בבריאות טובה. "יש לי ילדים שעדיין לא השאתי. אנא, כבוד הרב, ברך אותי באריכות ימים!" הרב נותר מהורהר. קשה היה לו לסרב לדברי התלמיד, שדמע מולו. לבסוף נענה ואמר: "כל זמן שאני חי, אתה תחיה". ואכן, כך היה. הוא חי עוד מספר שנים, וביום פטירת הרב, הסתלק גם הוא לבית עולמו, מספר שעות ספורות אחר רבו...

הגאון הרב שלום אהרן לופס זצ"ל- נולד בחאלב שבסוריה ב-י"ז בכסלו ה'תרס"ה (1904). בשנת ה'תרצ"א (1931) הוסמך להוראה על ידי רבני ירושלים הספרדים: הראשון לציון ר' יעקב מאיר, ר' אברהם פילוסוף ור' בן ציון קואניקה. בשנת ה'תרצ"ו (1936) ייסד יחד עם ר' יהודה צדקה את אגודת 'מקבציאל', שמטרתה להקים מסגרת תורנית עבור צעירי ירושלים, שלא מצאו את מקומם בישיבות הממוסדות. בשנת ה'תרצ"ח התמנה לדיין בבית הדין הספרדי בירושלים. לאחר קום המדינה עזב את שכונת בית ישראל ועבר להתגורר בשכונת מוסררה ("מורשה") והקים בחצר שטראוס שבתחומה בית ספר חרדי לילדי השכונה. בין השאר פעל בקרב ילדי המעברות. כמו כן הקים את אגודת "מזהירי שבת", שפעלה לסגירת חנויות ובתי עסק בירושלים לפני כניסת השבת.

בשנת ה'תש"י (1950) התבקש על ידי הראשון לציון ר' בן ציון מאיר חי עוזיאל לקבל על עצמו את תפקיד הרב הראשי בעכו. בכל באב ה'תש"י נבחר לתפקיד, ונשא בו כיוכל שנים. עסק בתורה כמעט בכל שעה ביום ובלילה. על שיקדתו המופלאה סיפר רבנו כי בימי צעירותו לא עבר עליו כמעט שבוע בלי סיום מסכת. מחצות לילה החל סדר יומו. מלומד בנסים. זכה לגילויים רבים בחלום. זכה לגילוי אליהו הנביא. ענותן. **חי בפשטות בל תתואר, ואף מרצפות לא היו בביתו! כל עוד מכרו קרח לא רכש מקרר לביתו! את רוב רכושו חילק לצדקה.** במשך שנים רבות החזיק כולל אברכים על שם אביו בירושלים. מלבד זאת תמך בעשרות רבות של חתנים בני תורה מכל רחבי הארץ. נפטר כ"ו מרחשון ה'תשנ"ה (1994). חי כ-90 שנים. ציונו בהר המנוחות בגבעת שאול בירושלים.

אביו: ר' יעקב. **מרבותיו:** ר' עזרא עטייה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'). **בנו:** ר' מרדכי (חבר בית הדין הרבני הגדול. נפטר בחיי אביו בשנת ה'תשמ"ה). **חתנו:** מרן הראשון לציון ר' אליהו בקשי דורון (בעל שו"ת 'בנין אב'). **מתלמידיו:** חכם נעים אליהו (בנו של המקובל חכם סלמאן אליהו בעל 'כרם שלמה', ואחיו של הרשל"צ ר' מרדכי אליהו זצ"ל) ור' רחמים הררי.

אחד מתלמידיו, ר' נתנאל בוקר זוכר כיצד הגיע פעם לבית הכנסת בצהרי יום שישי, ומצא שהרב יושב ולומד, אך פניו מפיקות צער גדול "קרה משהו, כבוד הרב?" העז לשאול. ר' שלום נשא אליו עיניים של כאב, ואנחה עמוקה נפלטה מפיו. **"קיבלתי היום שבעה מכתבים מחתנים בני תורה המבקשים ממני עזרה, ויש בידי רק אלף שקלים"**, תינה את צערו.

"ואני תוהה, איך אפשר לחלק לכל אחד מהם סכום כה מועט? אני רוצה שיקבלו סכום הגון, שיהיה להם לתועלת... **ובעוד המילים על שפתיו, נכנס יהודי נוסף לביה"כ, הניח מעטפה על השולחן, ונפרד מהרב לשלום בתנועת יד מהירה.**

הרב פתח את המעטפה ושלף משם חפיסה עבה של שטרות. הם עברו בין אצבעותיו בזריזות, כשר' נתנאל בוקר מביט על המחזה, משתאה. **"עשרת אלפים שקלים!"** הכריז הרב והאושר הציף את כל כולו. ים הכאב נעלם, ואת מקומו תפסו הרוח והגילה. **הוא קם ממקומו ופצח בריקוד נלהב עם תלמידו.** "אדוננו אדון עולם!" הכריז ר' שלום, "הקב"ה עוזר לנו!" **לאחר מכן התיישב חזרה במקומו, חילק את הסכום לשבעה חלקים ושיגר את המעטפות ליעדן.** "לנגד עיני התקיים מאמר חז"ל, מספר ר' נתנאל בוקר, "שכל הרודף אחר הצדקה, הקב"ה ממציא לו מעות".

על העובדה שהרב לא חשש מפני אף אדם, יעיד הסיפור הבא: אחד הקצבים בעכו ניגש פעם אל ר' שלום וביקשו שיעניק תעודת כשרות לאטליז שלו. ר' שלום ידע שאותו קצב רחוק מיראת שמיים, והוא עלול להכשיל את הרבים, גם אם יוצמד אליו משיח כשרות, ולכן סירב להעניק לו תעודה. הקצב, שהתרגז מאד, הניף את ידו, ובתנועה מאיימת, שהופנתה כלפי צווארו של הרב, איים: **"אני אשחט אותך!"** ר' שלום הזדקק, ונתן מבט נוקב בקצב ואמר: "אדוננו אדון עולם. אין עוד מלבדו!". **הברנש שמט ידיו ברפיון לצדדים, ובהילוך איטי פסע לאחור ונעלם...**

הרב עורר מאוד בעניין תפילת ותיקין (תפילה עם הנץ החמה). שגורים היו על לשונו דברי הגמרא האומרת שהאדם המתפלל בנץ- לא ינזק כל אותו היום. אחד מבעלי הבתים בקהילתו, ששמע את הדברים, החליט לבוא ולהתפלל ותיקין. איש זה היה סוחר ירקות בשוק של עכו, ובבואו באותו יום להתפלל, קשר את סוסתו יחד עם הירקות בסמוך לבית-הכנסת, וכך נכנס להתפלל בהיותו סמוך ובטוח בדברים, ששמע מפי הצדיק, כי לא ייגרם לו נזק כל אותו היום.

לאחר סיום התפילה, יוצא מיודענו בדרכו לעבודה ומגלה במר נפשו, כי הסוסה נגנבה. מיד הוא נכנס לרב ומספר לו בבכייה על שאירע, ושואל לפי תומו: "הן הרב הבטיח לנו, כי אם נתפלל ותיקין - מובטח לנו, שלא ינזק כל אותו היום. אם כן, מדוע הסוסה נגנבה?". הבטיח לו הרב, שלא רק שלא ינזק מהגניבה, אלא עוד ירוויח כפליים. שב האיש לביתו, כשהוא שמח וטוב לבב ומאמין לדברי הרב. לא חולפים ימים אחדים, מוצא האיש לפליאתו את סוסתו ליד ביתו. ולא רק זאת, הסתבר, שהיא מעוברת, ולאחר זמן היא המליטה סייח והוא מכר אותו בדמים מרובים. וראה עין בעין כיצד ברכת הרב על עניין ה'כפל' התקיימה במלואה!

לא אחת אירע, שמשמשו ליווהו אל אולם, שבו אמורה הייתה להיערך ברית מילה, ועוד על המפתן, לפני שנכנס, פנה אל משמשו ופסק: **"אליהו הנביא לא נמצא כאן!"** וסב על עקבותיו. הצצה חטופה לאולם פנימה, הבהירה למשמש שמחיצת הצניעות בין הגברים לנשים אינה קיימת במקום זה.

חכם מנשה חבה - נולד בשנת ה'תרמ"ב (1881) בכיפיל (כפר ליד בגדד שבו נמצא ציונו של הנביא יחזקאל. משפחתו היתה אחראית על החזקת הקבר וסיוע לעולים לפקוד את קבר הנביא). בילדותו למד תורה אצל רשכב"ג חכם ר' יוסף חיים ורבו הגאון ר' עבדאללה סומך. לצורך מחייתו פתח חנות בדים. לנגד עיניו היתה הציפיה לרגע שבו יוכל לעלות לארץ הקודש. בשנת ה'תרפ"א (1921) עלה לארץ עם אחיו, לאחר ששיחד בכסף רב אנשים שמכירים דרכים העוקפות את בבל.

הוא עזב את רכושו בבגדד ולאחר ששודדים ניסו לתקוף אותם התחיל הכל מחדש. תחילה התיישב במושבה 'מגדיאל' ולאחר מכן עבר לירושלים. מכיוון שלא רצה ליהנות מכתרה של תורה, פתח חנות מכולת ליד הכותל, כדי שיוכל לפקוד את הכותל. בכל לילה קם בחצות כדי לקרוא תיקון חצות- תיקון רחל ותיקון לאה. בכל ליל שישי היה יוצא לשער יפו, לוקח אוטובוס ונוסע לקבר רחל. שם שהה כל הלילה ועשה תיקונים ובבוקר פתח את החנות. בערב שבת שר שירי שבת ואמר דברי תורה כאילו שהוא לא היה ער כל הלילה הקודם.

שימש גם כחזן ופייטן ללא כל תשלום. שימח אלוקים ואדם. השתתף בחתונות למרות שלא הכיר את האנשים ואמר: "לשמח חתן וכלה זו מצווה גדולה, והרי נאמר: המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים". היה פוקד את ציונו של התנא האלוקי רשב"י הקדוש מספר פעמים בשנה. היה בא אליו המקובל הגדול הרב מוצפי עם משאית, ואוסף אותו לציון הקדוש.

מלומד בניסים. איש אמת. סייע לזולת ועשה חסד עם הרבים. הירבה בצדקות. סגפן. החמיר על עצמו בעניינים רבים. ענוותן מופלא. בעל זיכרון פנומנלי. היה בקשר עם הצדיקים הגאונים ר' יוסף ויהושע שרבני, ר' אפרים כהן, ר' יצחק כדורי, ר' חוגי עבודי, ר' סעדיה מניר, ר' יהודה צדקה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), ר' צדקה חוצין, הרב בן ציון אבא שאול (גר בשכנות). **ידע את מועד פטירתו** (ראה להלן). נפטר ב-כ"ו חשוון ה'תשכ"ה (1964). חי כ-83 שנים. ציונו בהר-המנוחות.

אביו: ר' אברהם. **אימו:** מרת רחמה נחמה. **נשותיו:** מרת סרח (זיווג ראשון), מרת לולו (זיווג שני). **מרבתינו:** הגאונים רשכב"ג חכם ר' יוסף חיים (ה'בן איש חי'), חכם ר' עבדאללה סומך (רבו של ה'בן איש חי'). **חברותא:** בעירק- הגאונים רבי עבדאללה סומך, רבי דוד פאפו. בארץ- המקובל רבי יהודה פתיה. **מתלמידינו:** הרשל"צ המקובל ר' מרדכי אליהו, בנו ר' משה חן. **ילדיו (זיווג ראשון):** מרת חביבה, ר' אפרים, מרת שמחה, מרת חנה. **ילדיו (זיווג שני):** ר' יחזקאל, ר' אהרון, מרת הלן, מרת נעמי, ר' עזרא, ר' משה, מרת נחמה, ר' דוד. **מספריו:** **ימפי אבי**- סיפורים מאת רבינו (נכתב על ידי בנו ר' משה חן).

האח ר' אפרים מספר על נס שאירע לו כשהיה בארץ: לפני פסח אבא לקח אותי לשוק של טול-כרם כדי לקנות תנור לאפיית מצות. אבא רכב על החמור ואני שהייתי צעיר, הלכתי ברגל אחריו. עברנו את נאבי טאלי והיגענו למיפתח. שם עצרנו למנוחה קלה ולאחר מכן המשכנו עד לתחנת הרכבת של טול-כרם. כשהגענו לשוק, אבא אמר לי: "שב כאן עם החמור עד שאחזור".

לאחר שעזב, התנפלו עלי ערבים וידו בי אבנים. פניתי למשטרה והשוטר אמר לי: "כאן טול-כרם. למה יהודים מגיעים לכאן? אני לא יכול לעזור לך. אני מציע לך שתחזור בדרך ממנה באת!". התחלתי לדאוג לאבא. לאחר מכן אבא הגיע ואמר: "בוא איתי, יש כאן ערבי שיש לו תנור טוב". הלכנו אחרי הערבי. יצאנו מהשוק והתרחקנו הרבה עד שהגענו לביתו. הוא נכנס לחצר ביתו ואנחנו אחריו. הוא הכניס אותנו לבית, נעל את הדלת ואמר: "חכו כאן כמה רגעים ואני חוזר".

הערבי עלה למעלה והחל להתלחש עם ערבי אחר. **אנחנו שומעים שהם מחדדים סכינים כדי לרדת ולשחוט אותנו.** אבא הבין שנכנסו לצרה גדולה והתחיל להתפלל ולבקש רחמים מהשמיים, מהאבות ומהתנא האלוקי רבי שמעון בר-יוחאי. **לפתע נפתחה דלת הכניסה אישה רעולת פנים נכנסה פנימה ומיד נעלמה מול עינינו כלא היתה!** אבא החזיק בי ולחש: "בוא נברח מהר".

יצאנו לחצר, לקחנו את החמור ומיד ברחנו כל עוד נפשנו בנו. אחרי הרכבת צעקו לעברינו שלושה ערבים: "יהודים, יש לכם גפרורים?". אבא אמר לי: "אל תענה דבר ורק תקרא אחרי 'שמע ישראל'. הערבים צעקו לעברינו ואבא אמר: "אל תענה דבר". **אנחנו המשכנו וראינו בחוש כי היתה לנו קפיצת דרך רצינית. לפתע מצאנו את עצמנו בקלקליה. הדרך שבהלוך ארכה לנו שש שעות, בחזור ארכה רק שעה אחת!**

אין זאת כי אם אותה אישה אשר פתחה לנו את הדלת היתה רחל אימנו ע"ה שבשעת סכנה הצילה אותנו. אבא היה משתטח על קברה בכל ליל שישי, עם ציבור מתפללים. וכשחזר בבוקר, היה פותח את חנות המכולת כרגיל. בסעודת ליל שבת, למרות העייפות וחוסר השינה אבא היה מאוד עירני, שר שירים ואמר דברי תורה על השולחן, כאילו לא חסר שינה כלל.

○ יפר בנו ר' משה- בתקופה מסוימת אבא גר אצלנו. בוקר אחד אבא אמר לי: "אני מבקש שהיום לא תלך לעבודה". שאלתי: "למה?" הוא ענה: "היום בשעה שלוש אני הולך". "לאן אתה הולך?" - "אני הולך לעולם האמת, ואני מבקש ממך לקרוא לכל האחים שלך ולהודיע להם שהיום בשעה שלוש אני הולך".

אם ראשונים כמלאכים - חכם מנשה חבה זצ"ל

לאחר כשעה, שאל: "הודעת להם?". אבא המשיך לדרוש זאת. לבסוף לא היתה לי ברירה. צלצלתי לאחותי הגדולה ואמרת לי: "לא יודע מה יש לאבא היום". סיפרתי לה מה קרה. היא לקחה אוטובוס מ'הוד השרון' ולאחר מספר שעות היא הגיעה לירושלים. הוא כל כך שמח לראות אותה.

לאחר זמן מה אבא ביקש ממני ללכת לקרוא לחכם אהרון (שהיה רב של ביה"כ שאבא התפלל בו). כאשר חכם אהרון הגיע, אבא אמר לו: "קח את הלירה הזאת ותן ל'סגי נהור' שיושב ליד הדלת בבית הכנסת. כל חודש אני נותן לו לירה והחודש לא הספקתי". אמר לו חכם אהרון: "תבוא למנחה ותיתן לו". אבא עשה תנועה: "לא אבוא יותר. בשעה שלוש אני הולך".

בשעה שלוש בדיוק הוא היטה את ראשו לצד הפנימי. אחותי לא הבינה מדוע אנחנו קוראים לד"ר כהן, הרופא הכמעט יחיד שהיה אז, שבא מיד והכריז: "אין מה לבדוק". "ד"ר תבדוק", התעקשתי. "מדוע אינך בודק?" הוא ענה: "אם היה צורך, לא הייתי בודק את חכם חבה?". מאותו רגע הבנו שאבא נמצא בעולם האמת. זה אחד הדברים שבכל פעם שאני מספר אני מתרגש.

רבינו לא החמיץ שום הזדמנות של מצווה. סגפן גדול היה ונזהר בנאכלים. את הלחם של השוק לא אכל ואשתו הכינה עבורו לחם לכל ימי השבוע. בשבת אפתה לחם מיוחד. את היין עשה במו ידיו. חודשים רבים לפני חג הפסח היה מתכונן. היה נוסע מספר פעמים לכפר ערבי והיה קונה משם חיטה שמורה. לאחר מכן יחד עם אחיו היו טוחנים את החיטה ברחיים מיוחדים ושמרו את הקמח בחדר נפרד. שבועיים לפני הפסח היה בונה תנור וכל המשפחה היו מתגייסים והיו מכינים מצות.

הרבה בצדקות ונתן אותן בסתר. תמך בסכום חודשי בכמה ישיבות קטנות כאשר את הכסף היה מעביר באמצעות אנשים שונים כדי שאף אחד לא ידע מהשני. תרום והתרים כספים לצורך בניית בית-הכנסת 'הוד יוסף' (על שם הגאון רבינו יוסף חיים) שבמושבה מגדיל.

בנו, ר' משה, מספר כי אירועו ניסים רבים בחיי הצדיק והיה מלומד בניסים. במקרה אחד כאשר רבינו ישב בחנות בזמן מלחמת השחרור, ירושלים הייתה במצור והחיים בה היו קשים מאוד. טיל נורה לתוך החנות. רסיס של הפגז פגע בשק הקמח, השני בשק האורז, ועוד רסיסים התעופפו לכל עבר. ורבינו שישב באמצע לא קרה לו דבר.

בחודשיו האחרונים של הצדיק היו קשים. הוא היה שליו ושקט ואמר: "אני הולך להיפטר מן העולם ורוצה שתמשיכו במעשי. בשעה שירחצו אותי, אבקש לקרוא 'שיר השירים' בניגון.

ויפר בנו ר' משה- אבא הסתיר את מעשה החסד. הוא נתן כסף רב לצדקה ואנו לא ידענו על כך דבר. לאחר פטירתו של אבי, באו אלי כל כך הרבה אנשים שסיפרו לי שאבא נתן להם מדי חודש והם שואלים אותי איך עכשיו הם יוכלו להתקיים בלא זה. אני באותו הזמן הייתי נשוי טרי ולא יכלתי להמשיך את מעשיו של אבא. לפיכך נתתי רק לחלק שהיכרתי והתנצלתי בפני האחרים על כך.

אבא סיפר שבהיותו סוחר נסע למקומות שונים בעולם. יום שישי אחד הוא חוזר מנסיעה באוניה כמובן, ומאחר לשוב הביתה, והשבת עומדת להיכנס. כשראה כך, החליט לא לשוב הביתה אלא לנסות להתאכסן באחד הכפרים הסמוכים לעיר. התושבים הערבים לא הכירו אותו וחרצו את דינו. החליטו שכיוון שהוא יהודי צריך לחסל אותו.

הם ישבו באוהל. לפתע מגיע מישהו שזיהה אותו, וכאשר ראה אותו החווה קידה ואמר: "סלאם עליך אבו איברהים" (שלום עליך אבא אברהם). כך נהגו הגויים לקרוא לו על שם בנו הבכור שהיה לו - אברהם ע"ש אביו. כאשר הכל הבחינו מה עשה אותו אורח, הבינו שהוא איש חשוב, ומיד נטו אליו חסד ולא רק שביטלו את החלטתם האכזרית, אלא שהחלו לכבד אותו.

ויפר בנו ר' משה על העובדה עד כמה היה מוערך בקרב האנשים: מדי יום שישי הייתי הולך עם בני ניצן לשוק מחנה יהודה אצל סוחר בשם 'עיצאווי' לקנות פיצוחים שונים. יום שישי אחד אנחנו מגיעים הביתה ולא מוצאים כמה מן השקיות שקנינו. באנו ביום שישי שלאחר מכן ואמרנו לאדון עיצאווי שאולי שכחנו את זה אצלו. הוא שאל: "אתה בטוח. אולי הפלת במקום אחר". אני השבתי לו: "לא היינו בשום מקום אחר". והוא לא האמין.

אמרתי לו: "אתה יודע מי אני? אני בנו של חכם מנשה חבה ואני לא אשקר לך". רק אמרתי את השם של אבא הוא יצא מגידרו ואמר: "תיקח את כל החנות!". הוא קרא לבנו שהיה בפנים (שאבא השתתף בחתונתו) ואמר לו: "אתה יודע מי כאן? בנו של חכם מנשה חבה!". הוא רץ מיד לראותנו. בני ניצן לא הבינו: "אבא, מה קרה?" אמרתי לו שהזכרתי את שמו של סבא והדבר הוציא אותו מגידרו. זה היה אבי מורי, ששמו הלך לפניו. ואני הייתי תלמידו המובהק. ב'שבעה' שלו - היו ערב ערב רבנים גדולים וחשובים לומר שבחיו. וזה אומר הכל.

באחד מביקוריו בתל-אביב ראה ילד תימני יתום (בשם יצחק בן שלום), שהשלטונות הבריטים רצו למסור אותו לנצרות ל"ע. הצדיק שילם עבורו כופר ולקח אותו מיד. הוא התחייב בפניהם לגדל אותו כמו הילד שלו. כשהגיע לביתו, הצהיר בפני כולם: "זה אח שלכם". בבית היו ילדים רבים והוא הצטרף למשפחה וחי כאחד הבנים. בנוסף הצדיק עשה לו בר-מצווה ודאג לכל מה שצריך ובסוף אף חיתן אותו.

הגאון הרב ציון רחמים לוי זצ"ל - נולד באלול ה'תרפ"ה (1925) בארץ ישראל. עוד בצעירותו נודע כעילוי. למד בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה בירושלים עם הגאונים הרב בן ציון אבא שאול והראשל"צ מרן הרב עובדיה יוסף. בגיל 17 בערך קיבל סמיכה לרבנות. לאחר מכן התמנה להשגיח על כשרות הבשר של ירושלים. בגיל 23 לאחר נישואיו נשלח על ידי ראש ישיבת 'פורת יוסף' הגאון רבי עזרא עטיה, לאחר שבית-הדין בירושלים אישר זאת, לכהן כרב בפנמה כדי שיחזק את הקהילה היהודית שם. בשנים הראשונות לכהונתו מצב היהדות בקהילה היה בכי רע, עד כדי שלא היה שם מנין של שומרי שבת. דבר זה הצריך קבלת היתר להתפלל ללא מניין.

הרב פעל ללא לאות. פעל כשוחט ומוהל וכן הקים מוסדות רבים. עמד על משמר ההלכה בתקיפות רבה וחזק את חומות הדת בקהילתו הענפה. שמר על קשר חם כל השנים עם מרן הראשל"צ הגאון הרב עובדיה יוסף. הדבר בא לידי ביטוי בחילופי השו"ת שביניהם שמופיעים ב'ביע אומר'. הקים עולה של תורה. מנע אלפי נישואי תערובת בחכמה ובתקיפות. היה בידדות גדולה מאוד עם ארגון זק"א. עזר וסייע רבות לארגון. אירח בחום רב את שליחי זק"א בפנמה ודרבן אנשים לתמוך בזק"א. שימש בתפקיד זה במשך כ-57 שנים. כיום מדובר באחת הקהילות הגדולות בדרום אמריקה. נפטר ב-כ"ו חשוון ה'תשס"ט (2008). חי כ-83 שנים. אלפים רבים השתתפו בהלוויה. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. בנו, ר' חיים נבחר למלא את מקומו כרבה של פנמה.

אביו: המקובל ר' יעקב (שימש כדיין בבית הדין של הרב רפאל אנקווה במרוקו. לאחר שעלה לארץ ישראל למד בישיבת המקובלים 'בית אל' בעיר העתיקה בירושלים). **אימו:** מרת אסתר סוליקה. **אחיו:** ר' משה (שימש כרב הראשי של העיר בת ים). **אשתו:** מרת רוביסה שרה (למשפ' ביטון). **מרבתי:** הגאונים אביו, ר' יעקב, ר' עזרא עטיה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'). **חברותא:** מרן הראשל"צ הגאון ר' עובדיה יוסף. **מילדי:** הגאונים ר' דוד, ר' יעקב, ר' חיים.

רבינו למרות אישיותו הלבבית והחייכנית, כשראה לנכון להגות בתקיפות כדי לשמור על חומות הדת, עמד כחומה בצורה. בתחילת דרכו, לא פעם אף היה בסכנת חיים כשעמד על דעתו 'דעת תורה' ולא נכנע לרצונותיהם של כמה מאנשי קהילתו, שהיו אנשים אלימים מאוד. אחת הפעמים היתה בשעה שהבן של אחד מנשיאי הקהילה החליט להתחתן עם גויה ה' ירחם.

רבינו שימש כרב הקהילה ולא יכל לשאת זאת שחלילה בקהילתו יהיו נישואי תערובת. הרב ניסה פעמים רבות לדבר על כך גם עם הבן וגם עם אביו אבל דבריו נפלו על אוזניים אטומות. יום החתונה הגיע... הרב ישב מכונס במשרדו ולפתע אורו עיניו. רעיון נועז עלה בליבו והוא החליט לבצע אותו. תוך מספר דקות יצר קשר עם החתן וביקש ממנו לבוא אליו בדחיפות. "מה הדחיפות?", תמה החתן. "יש לי בשבילך מתנה מיוחדת לרגל יום נישואיך ואתה חייב לקבלה קודם החתונה. אני במשרד, תבוא לקחת" - הרב אמר. "בסדר, אבוא עוד שעה!". הרב המתין לחתן במשרדו. אחרי כמה דקות נשמעו נקישות על הדלת. "אפשר להיכנס", הרב אמר. החתן נכנס ואמר: "לא יכולתי להתאפק. באתי לראות את המתנה". "טוב שבאת", הרב אמר. "קודם נשתה כוס קפה ונדבר, ואחר כך המתנה..."

אחרי כמה דקות הרב פנה לבחור ואמר לו: "תוכל להשאיל לי את הפלאפון שלך לכמה דקות?". "בודאי!" - ענה הבחור. הרב יצא מהמשרד, נעל את הדלת מבחוץ והלך לדרכו. בינתיים החתן מחכה שהרב יחזור למשרד - עשר דקות, עשרים דקות, חצי שעה, הרב לא חוזר. סבלנותו פקעה, הוא קם ממקומו ופנה לצאת מהמשרד לחפש את הרב. רק עכשיו גילה כי הרב נעל את הדלת כשיצא. עכשיו הבין איזה 'מתנה' הרב הכין לו ליום נישואיו. "אני כלוא בחדר", הבין. הוא רץ אל מכשיר הטלפון וניסה להתקשר, אבל גילה לאכזבתו שגם על זה הרב חשב והטלפון נותק מבעוד מועד.

הוא ניסה לצעוק ולדפוק על הדלת, אבל מיקום המשרד היה באיזור שומם. לא נשארה לו ברירה אלא לחכות לרב שישבו. בשעת לילה מאוחרת הרב הגיע למשרד, פתח את הדלת ואמר לו: "עכשיו אתה יכול ללכת!", הוא רץ כאחוז טירוף לעבר אולם החתונות. שם הספיק לראות את אחרון האורחים יוצא. משפחת הכלה זעמו. מיד כשראו אותו מתקרב מרחוק, הם התנפלו עליו בחירופים וגידופים. "יהודי מלוכלך, איפה נעלמת? הרסת לנו את כל השמחה!", גם הכלה היתה בין אותם המגדפים והמחריפים. הוא הסתלק מהמקום בבושת פנים ונשבע לנקום ברב על מעשהו. אותו הלילה הרב ישן טוב. הוא ידע שזכה להציל עוד יהודי מנישואי תערובת. ידיעה זו גרמה לו אושר רב.

כשיצא בבוקר לבית הכנסת הרגיש שעוקבים אחריו. הוא הסתובב לאחור וראה את הבחור החתן עם אקדח ביד. הוא ידע שסופו קרב. הוא עצר וחיכה לבחור שיתקרב. הרב פתח את חולצתו ואמר לבחור - "אתה יכול להרוג אותי! הנה כאן הלב שלי, אבל תדע לך שאני כרב הקהילה כאן, לא רק שאיני מתחרט על מה שעשיתי לך, אלא אני גם שמח! כי אני נתתי לך את המתנה הגדולה ביותר ביום שהיה אמור להיות יום חתונתך. המתנה היא האפשרות שלא לנתק את הקשר ליהדות" - הרב סיים בהתרגשות.

מול עוז רוח שכזה, גם החתן הכעוס לא היה יכול לעמוד. הוא הסתובב והלך. לימים החתן סיפר שבחלוף הזמן כבר התקרב לרב ונשא יהודיה כשרה. "הדבר היחיד שגרם לי שלא להרוג את הרב, היתה מחשבה שעלתה במוחי באותו הרגע ברחוב, כשנפגשתי עם הרב: 'אם הרב מוכן למות רק בשביל שלא אתחתן עם גויה, סימן שהדבר חמור ביותר וטוב שהרב הציל אותי מזה!'." (מעובד מתוך 'דורש טוב')

הגאון הרב יעקב לייזר זצ"ל - נולד ב- ו' בטבת ה'תרט"ז (סוף 1906) בעיירה רויג שבמערב גליציה (כיום פולין). לאחר הגיעו למצוות נסע ללמוד בישיבה בדוקלה, ולאחר מכן למד אצל ר' אלחנן (חנה) האלברשטם מקאלשיץ שאותו החשיב לרבו המובהק. בשנת ה'תרצ"ב (1930) התארס ונישא לאחר כחמש שנים. בשנת ה'תרצ"א (1931) לאחר אירוסיו התמנה לרב ביאשליסק (במערב גליציה), שם כיהן עד שנת ה'תרצ"ו (1936) מעט לאחר נישואיו.

במלחמת העולם השנייה נשלח לסיביר עם חתנו. שם למד עם תלמידים מסכתות שלמות בש"ס וחלקים נרחבים משו"ע וכל זאת בלי שיהיה לפניו שום ספר. כששב לאחר המלחמה לפולין לאחר ש'איבד' את כל משפחת אביו הי"ד התגורר בברסלוי, שם פסק הלכות לניצולי השואה וכן בענייני עגונות. לאחר כחצי שנה עבר לקרקוב שבה שהה חמיו. בשנת ה'תש"ט (1949) עבר עם חמיו לפריז ובשנת ה'תשי"ז עברו לאנטוורפן שבבלגיה. לאחר פטירת חמיו ביום הכיפורים של שנת ה'תשל"ז (1976) התמנה רבינו לממלא מקומו כאדמו"ר והיה האדמו"ר השני מפשווארסק.

ענוותן מופלא. נהג להסתיר את עצמו. גאון עצום בכל מכמני התורה, בש"ס ופוסקים, ספרי חסידות ויראה. אהב כל יהודי באשר הוא. רבים פנו אליו ונושעו למעלה מדרך הטבע. בשבע השנים האחרונות לחייו נחלש רבינו ביותר, אולם גם בתקופה קשה זו שהיה אפוף ייסורים ומכאובים ל"ע המשיך בעבודתו הק' וקיבל את הקהל בחדרו המיוחד, ורבים נושעו מברכותיו. בתקופת חייו האחרונה לפני הסתלקותו דיבר הרבה על הרה"ק ר' צבי הירש מרימנוב זיע"א, ופלא שהסתלקותו היתה ג' ימים לפני הילולת הרה"ק מרימנוב. נפטר ב-כ"ז במר-חשוון ה'תשנ"ט (1998). חי כ-92 שנים. נפטר באנטוורפן (בלגיה) ציונו בפיטא (הולנד). בנו, ר' לייבוש לייזר המשיך דרכו באדמו"רות.

אביו: ר' דוד יצחק (חסיד שינאווא. היה ידוע בהתמדה מופלאה בלימוד התורה). **סבא:** ר' לייביש הי"ד. **אמו:** מרת פסיל תרצה (בת ר' חיים מקאלב הי"ד). **אשתו:** מרת אלטע בינא (בת ר' משה יצחק גווירצמאן מפשווארסק הידוע כר' איציק'ל). **מרבותיו:** ר' אלחנן (חנה) האלברשטם מקאלשיץ הי"ד (אב"ד קאליש, היה רבו המובהק), ר' אפרים דוד הלבברשטאם מיאשליסק, ר' יצחק זאב פירר הי"ד (בן ר' שמואל אבד"ק קראס), ר' דוד צבי זעמאן (רבה של דוקלה ומח"ס 'מנחת סולת' על ספר החינוך), ר' דוד טוולי. **ילדיו:** ר' לייבוש לייזר (ממלא מקומו באדמו"רות), מרת רחל טוביא (נישאה לר' ברוך כהנא, האדמו"ר מספינקא - אנטוורפן), מרת חנה (נישאה לר' משה אהרן רייך). **מספריו:** יזכות אבות- קונטרס חידושי תורה יכתבי קודש- דרשות י"ג אורות- סיפורים.

כאשר היו נכנסים חתנים ואברכים צעירים בתקופה שלאחר נישואיהם לרבינו, אחת השאלות הראשונות ששאל אותם הייתה: "האם כבר הכנסתם לביתכם את קופת הצדקה של רבי מאיר בעל הנס?". ובעניין זה מסופר מעשה פלא, באדם אחד ששהה פעם אחת באנטוורפן ורצה לנסוע לארה"ב, ברם כיוון שלא היה דובר אנגלית לקח עמו לקונסול של אמריקה אדם דובר אנגלית שיסייע לו לסדר את הויזה. אולם לדאבונו אדם זה שהיה צריך לשמש כמתרגם לא היה פיקח גדול ולא השיב לקונסול על שאלותיו כנדרש, ועל כן החליט הקונסול שכנראה **אם המתרגם לא מדבר לעניין, כנראה משהו פה לא כהוגן, ועל כן סירב לתת את הויזה.**

הלך האיש לרבינו וסיפר לו את כל הדברים, ענה לו רבינו: "וכי מה יכול אני לעזור לך? יש לי רק עצה עבורך. עליך לפנות לרבי שלי, אולי הוא יעזור לך". שאל האיש: "מיהו הרבי?", השיב רבינו: "הרבי שלי הוא רבי מאיר בעל הנס", והוסיף ואמר: "**דע לך, שכל הכסף שיש לי כאן אני נותן בשביל רבי מאיר בעל הנס.**" לאחר שנתן הנ"ל סכום מסויים לצדקה עבור רבי מאיר בעל הנס, ציווה רבינו שלמחרת ילך לקונסול בשעה שמונה בבוקר, ולמרות שידע כי קבלת קהל מתקיימת רק משעה עשר ולא היה לכאורה טעם להגיע כה מוקדם, שמר את ציווי רבינו והגיע לשם בשעה היעודה וחיכה בחדר ההמתנה. כעבור זמן מה בא אחד הפקידים ושאל בשם הקונסול: "האם נמצא כאן אדם בשם פלוני שהיה כאן אתמול?". לשמע השאלה ענה הנ"ל: "אני הוא שהייתי כאן אתמול". מיד הכניסוהו לחדר הקונסול ולהפתעתו העצומה קיבל תיכף את הויזה המיוחלת. השתוממות פניו גרמה לקונסול להסביר מדוע שינה את דעתו: "אתמול בלילה בחלומי, הגיע אליי זקן אחד הדור פנים. הוא פנה אליי ואמר: '**מדוע סירבת לתת ויזה לאיש זה שהיה אצלך היום, האם הוא אשם בגלל שהמתרגם לא ענה כשורה? ולכן נתתי לך כעת את הויזה.**'" לאחר מכן הלך מיודענו תיכף ומיד לרבינו וסיפר לו את כל השתלשלות הדברים ואת המופת הגדול שהיה לו. אמר לו רבינו, שלא כדאי לו לספר את זה, משום שהאנשים יאמרו שהוא בעל דמיונות.

מעשה מופלא סיפר חתנו הרה"צ רבי משה אהרן רייך שליט"א: "פעם אחת הגיע רבינו לבקר בביתי, וליד הדלת היה מונח ראי, ומיד כשנכנס אמר: 'שלום עליכם. מיהו היהודי החשוב הזה העומד שם?' ואני לשמע השאלה התחלתי לשחוק, ושאל אותי רבינו לפשר התנהגותי, ואמרתי לו שהדמות הינה של רבינו ומורינו, ואמר לי: "**תמחל לי, אבל אני אף פעם לא מסתכל במראה.**"

פעם אחת בא חתן קודם נישואיו לרבינו. אמר לו הצדיק: "אלמדך סגולה לשלום בית". נטלו והכניסו למטבח ואמר לו: "כשהנך קם בבוקר ואתה שותה כוס קפה לפני התפילה, אל תחזיר את הכוס והכפית לכיור, אלא רחוך ושטוף אותם, ואם אף אחד לא שם לב, קח את המגבת ונגב אותם, והחזירה לארון נקיה כפי שהיא הייתה, וזהו סגולה לשלום בית" (נעימות החיים)

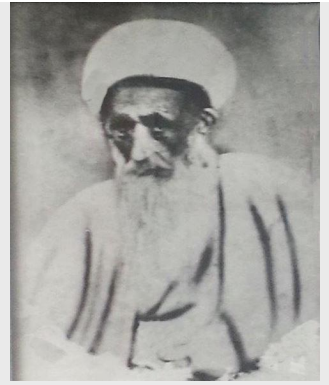

יעקב לייזר
י"ג אורות

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הרב מולא אור שרגא זצ"ל

המקובל הרב מולא אור שרגא זצ"ל - נולד בעיר יזד שבאיראן. הוענק לו את התואר מלא (ר"ת מי לה' אליי). תואר המציין חכם, שומר תורה ומצוות וירא ה'. על אף שכונה בפי היזדים "מולא אור הראשון" היה בענוותנותו עונה- 'אני רק שרגא (אור קטן). משפחתו מיוחסת לדוד המלך. שימש כמוהל, שוחט, בודק ודיין. עזר כפי יכולתו לבני עדתו. יצא לשוק לערוך קניות בערב שבת ובערב יו"ט בלבד ונהג למסור את ארנקו למוכר על מנת שייקח את הסכום הדרוש. הפך את העיר למקום תורה מרכזי בפרס, עד שזכתה לכינוי 'ירושלים הקטנה' ובפי הפרסים 'עין האמונה'. הבעש"ט הקדוש העריכו מאוד ועל אף שלא נפגש עימו היה מתבטא: **'יש לי ידיד במרחקים, הרב אור שרגא'**. למד עם שתי החברות שלו בשעה שבכל פעם נפגשו בעיר אחרת וזאת על ידי שהיו מגיעים לאותה העיר בקפיצת הדרך. הדיר שינה מעיניו וכל לילה אף אחד לא הורשה להיכנס לבית מדרשו היות ולמד תורה מפי אליהו הנביא. שמו התפרסם בקרב הקהילות היהודיות בעיר יזד וברחבי אירן. **רבים פנו אליו ונושעו. התפרסם גם בקרב הגויים כצדיק וקדוש העושה ניסים ונפלאות. ענוותן מופלא. נודע כפוקד עקרות.** בשנת ה'תשס"א ציונו שופץ ע"י מוסלמי המתגורר באיראן לאחר שזכה שאשתו תיפקד לאחר שנים רבות של עקרות. נפטר ב-כ"ח חשוון ה'תקנ"ד (1794). ציונו באיראן. על ציונו נהגו יהודים וגויים להתפלל. בעת האזכרה נוהגים אנשי קהילת יזד לשיר את השיר שחיבר בנו. גם היום רבים העולים לצינו זוכים לראות ישועות.

סבא: ר' דניאל (מצד אביו). **אביו:** ר' שמואל. **חברותות:** ר' דרויש (מהעיר שירז שבאיראן), ר' משה (מהעיר קשאן שבאיראן). **בנו:** ר' שמואל. **מתלמידיו:** ר' אליהו שמאי.

מנהג תושבי יזד היה לישון על גג הבית בלילות הקיץ החמים. לילה אחד, בחצות הלילה בן המושל הבחין באלומת אור הבוקעת מאחד הבתים בשכונה היהודית. האלומה יצרה מעין שביל רחב של אור זהר העולה לשמיים ויצרה שביל המחבר בין הבית לשמיים. הוא הביט שוב ושוב. לאחר שנכח לדעת שאין זה פרי דמיונו הוא העיר את בני משפחתו כדי לחזות בפלא המסתורי. האנשים נדהמו לראות את המראה המופלא ולא הבינו מה פשרו. על אף השעה המאוחרת הם החליטו ללכת בעקבות המראה הנפלא שראו. אפילו המושל בכבודו ובעצמו הצטרף אליהם. כשהגיעו לשכונת היהודים הלכו בעקבות האור הגדול והגיעו לפתח ביתו של רבינו. הם הקישו בדלת ונכנסו. שם ראו את רבינו יושב ומעיין בספר. הרב הזמינם להיכנס פנימה ולהתיישב. הם התפעלו מאוד נוכח ספרי הקודש הרבים שגדשו את חדרו של הרב. לשאלת המושל מה כתוב בספרים ענה הרב באדיבות רבה שנושא כל הספרים הוא היהדות. תשובה זו לא סיפקה את סקרנותו של המושל והוא התעקש לדעת מדוע זכה הרב בשובל האור הבוקע מביתו כלפי המרום.

כששאל המושל שוב מה כתוב בספרים, השיב רבינו בסבר פנים יפות כי קיצור כל הספרים מתומצת במשפט "ואהבת לרעך כמוך". התנהגותו של הרב מצאה חן בעיני המושל. משנוכח לדעת כי איש חשוב יושב לפניו, הבין שאכן הוא ראוי לאור המופלא השוכן בביתו, ואין זה אור רגיל אלא אורה של השכינה. המושל הביע את רצונו להעניק שי לרב, אולם רבינו סירב בטענה ש"שונא מתנות יחיה". המושל ואנשיו נפרדו מהרב וחזרו לביתם. למחרת היום שלח המושל להביא את החכם אליו בעגלת מלכות והושיבו בסמוך לכיסא המלך לעיני השרים ודיבר אליו כאל אחד מרמי המעלה ואף פסק לתת לו קצבה חודשית מאוצר הממלכה לכל ימי חייו. לאות כבוד העניק לו גלימת מלכות כאחד מבאי בית המלך החשובים.

רבינו רצה להתעטף בגלימת המלכות המפוארת, שלא יחשדו אותו בגאווה ולכן **קיצץ את שרווליה**. באחד הימים כשהלך בעיר ראה אותו אחד משרי המושל. הוא הבחין כי הצדיק לובש את המעיל המפואר שקיבל ללא שרוולים. הלה גער בצדיק והרים את ידו לסטור לו על לחיו על שהעז לזלזל במושל. **ברגע שהרים את ידו נשארה היד תלויה באוויר, והוא לא הצליח להורידה**. השר התחיל לילל ולצעוק והלך לביתו, כשידו מורמת מעלה. הוא פנה לרופאים שיעזרו לרפא אותו אך ללא הצלחה, מעולם לא שמעו על מקרה דומה. משנודע למושל כי כוונת השר הייתה להכות את הרב, הבין כי הלה נענש מהשמיים על שניסה לפגוע בצדיק. המושל הביא את שרו לרבינו וביקש ממנו שיתפלל לרפואתו. **הצדיק התפלל ויד השר שבה לאיתנה הראשון**. המושל העניק לו גלימה נוספת ללובשה בשבתות ובימים טובים, ומאז כונה גם "מולא פוסטינו [גלימה]". **השמועה על הנס עברה בעיר מפה לאוזן. יהודים וגויים חולים, נשים שלא נפקדו, ושאר נזקקים התחילו להגיע לבית הרב ולבקש ממנו, שיתפלל עליהם וראו ישועות!**

אחד המחזות מרד בשאה. המורדים צרו על יזד במשך שנתיים והעיר עמדה ליפול בידיהם. במבוכתו הגדולה פנה השאה לרבינו והפציר בו שיתפלל לנצחונם ולהסיר מעליו את הסכנה. רבינו אסף את זקני העיר שהיו שקועים כל לילה בלימוד תורה. בחצי הלילה פנה רבינו לזקני העדה ואמר: "אם חלילה תיפול העיר בידי המורדים הם ישמידו את כולנו. עלינו לעשות דבר מה. מי מכם מוכן להקריב את עצמו להצלת היהודים?". זקן מופלג אמר: "ימיי ספורים, מוכן ומזומן אני להקריב את ימי". רבינו הודה לו ואמר: "טבול שבע פעמים. אני אגיד לך את שם המלאך הממונה על ניצחונות הקרב ואתה תכתוב את השם על קלף. עליך לדעת, כי **שלוש שעות אחרי כתיבת שם המלאך תפרח נשמתך**. הזקן קיבל עליו את השליחות,

כתב את שם המלאך והגישו לחכם. קשר החכם את הקלף בכנפה הימנית של יונה צחורה והניפה מעל למגדל העיר לצד המורדים. ויהי אך עברה היונה מעל ראשיהם, פרצו לשונות אש ואכלו רבים מביניהם, ובשל הפחד והבהלה נסו על נפשם, ותהי הרווחה לעיר יזד.

הגאון הרב יעקב בצלאל זולטי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ו (1926) בפולין. בהיותו כבן שש שנים, בשנת ה'תרצ"ב (1932) עלה עם משפחתו לארץ ישראל והתיישבו בירושלים. בילדותו למד בישיבת 'עץ חיים', לאחר מכן בישיבת 'חברון' ונחשב לעילוי. ידיעותיו ושקדנותו בתורה היו מופלאות והיה מנצל כל רגע להגות בתורה הקדושה. בשנות ה-50 החל לכהן כחבר בית הדין הרבני בירושלים, וכעבור מספר שנים, בהיותו כבן 35 בלבד, התמנה כחבר בית הדין הגדול לערעורים. זכה פעמיים בפרס הרב קוק לספרות תורנית (בשנת ה'תשי"ד-1953 ובשנת ה'תשכ"ד-1963). הרב הקים את ישיבת 'יד אהרן' בירושלים ואף עמד בראשה. בתחילת שנות ה-70 הכתירו רבנים חרדים בולטים בירושלים את הרב באורח לא רשמי כרב העיר ירושלים. בשנת ה'תשל"ט (1978) נבחר באופן רשמי לרבה האשכנזי של ירושלים. תפקיד אותו מילא עד שנת ה'תשמ"ג (1982). נפטר ב-ל"ח חשוון ה'תשמ"ג (1982). חי כ-56 שנים.

אביו: ר' משה אריה. **אמו:** מרת שרה רחל. **אחיו:** ר' מיכל, ר' יוסף (מספרים עליהם שהיו מתווכחים בלימוד תורה באוטובוס בריתחא ובקולי קולות, עד שהנהג היה צריך להשתיקם שוב ושוב). **בנו:** ר' אריה (חתן ר' יצחק חברוני, מנהל ישיבת חברון). **בתו:** מרת חנה (נישאה לר' יהושע אייכנשטיין, ראש ישיבת 'איתר' חדרה ולאחר מכן ראש ישיבת 'יד אהרן' בירושלים). **מספריו:** **משנת יעבץ** - על אורח חיים - הלכות מועדים, חושן משפט ויורה דעה.

○ יפר הגאון ר' זונדל שטרן רבה של קהילת פרושים 'בית מאור' ברמת שלמה, מעשה ששמע מאימו, ששמעה זאת מבעלת המעשה, אימו של רבינו. הייתה תקופה בירושלים בה פרצה מגיפה של מחלת עיניים קשה, רוב החולים במחלה זו התעוורו ולא הייתה תרופה למחלתם, הנער בצלאל זולטי היה אז כבן עשר, ילד יתום מאביו שאמו האלמנה גידלה לבדה במסירות עילאית, כבר אז ניכרו בו כישרונותיו העצומים, ואהבתו לתורה לא ידעה גבול, הוא ניצל כל רגע ללימוד תורה, ואכן עלה ונתעלה. מכריו ניבאו לו גדולות, ותקוות רבות היו לאימו, היא חשה תחושת שליחות כי היא מגדלת בביתה את גאון הדור הבא.

בליבה התפללה כל העת שרק לא תפגע מחלת העיניים בבנה, כל עתידו תלוי בעיניו. אך מנהיג העולם רצה אחרת והנה יום אחד חוזר רבינו לביתו מהת"ת, ובפיו בשורה מפחידה 'אמא!! כואבות לי מאוד העיניים', האם אמרה בליבה 'אשר יגורתי בא', מי ייתן ואולי זהו כאב שיחלוף, נקווה שלא מדובר במחלת העיניים הקשה, ונשאה תפילה לבורא העולם שהכאב יחלוף כלעומת שבא.

למחרת חוזר הבן מהת"ת ועיניו נפוחות מאוד. ראתה זאת האם ומיד ניגשו לרופא לאחר בדיקה אמר בצער שבנה חלה במחלת העיניים, אין מה לעשות וככל הנראה הוא עומד להתעורר בימים הקרובים, ואכן כך היה. בצלאל זולטי הילד המוכשר אשר ניצל עד עתה את כל רגעיו ללימוד התורה התעורר. האם לא ידעה את נפשה מצער, כל חלומותיה שבנה יגדל בתורה נגוזו, כיצד יוכל ללמוד את התורה הקדושה כשהוא עיוור? בצרתה החליטה ללכת לבכות אצל 'רחל אמנו', לתפילה זו לקחה את בנה, ובהיותו עיוור שמה אותו בעגלת תינוק, וכך הלכה מהעיר העתיקה עד לקבר רחל **מרחק הליכה של שעתיים שלמות**, בהגיעה לקבר רחל פרצה בזעקות שבר לקב"ה שיחוס וירחם על ילדה הקט, ויחזיר לו את מאור עיניו.

אל תפילות האם הצטרף רבינו ובזעקות שבר מעמקי נפשו ביקש מריבון העולמים 'והאר עיני בתורתך', וכך אמר: 'קב"ה אני רוצה לבקש בקשה, ואני רוצה שרחל אמנו תקשיב ותשמע אף היא את בקשתי, אני מוכן להקריב את מאור עיני, ולוותר שלא אראה לעולם את אימי היקרה, אני מוכן לוותר ולא לראות יותר את חבריי, גם את המאכלים אשר אוכל מהיום והלאה אני מסכים שלא לראות, את כל העולם היפה שבראת אני מוכן להקריב ולא לראות יותר, אבל על דבר אחד אינני מוכן לוותר, אני רוצה לראות את תורתך הקדושה, אני בסך הכל ילד קטן שלא הספיק ללמוד הרבה רק כמה פרקים במשניות ובגמרא, אני רוצה להמשיך ללמוד ולשם כך אני חייב את מאור עיני בחזרה', וכך מירר בבכי קורע לב, אימו מספרת שדמעותיו יצרו מעין נחל ארוך שזרם עד למצבת קבורתה של רחל אמנו, וכך תוך כדי בכיות נדרם, ואימו החזירה אותו לביתם כשהוא עדיין ישן שינה עמוקה.

למחרת בבוקר התעורר בצלאל, והוא מבקש מאמו ללכת לת"ת. האם התפלאה מאוד: "איך תלך? הרי אינך רואה דבר?". ענה לה בנה: "אמא ברוך ה' רואה אני היטב, וכבר חשקה נפשי ללכת ללמוד תורה, הבינה האם שנעשה לה נס ותפילותיהם שבקעו מעומק ליבם הטהור התקבלו ברומים, אך מתוך כוונה לשמור על בריאות בנה ביקשה שיבוא איתה לרופא כדי שיבדוק שאכן המחלה נעלמה. אך הילד התעקש. עז רצונו ללכת לת"ת, וכך הסביר לאימו: "קיבלתי במתנה מאת הקב"ה את מאור עיני בחזרה, אינני יודע כמה זמן עוד אזכה לראות, לכן חייב אני לנצל כל רגע ללימוד התורה הקדושה". וכך גם בימים הבאים התעקש שלא לבזבז זמן כדי ללכת להיבדק אצל הרופא. ברבות הימים גדל. שמו הלך לפניו, והתפרסם בקרב רבים בבהירות לימודו, עומק סברותיו ופלא התמדתו. כאשר היו באים לאימו ומשבחים אותו, הייתה אומרת להם **'אינכם יודעים כמה דמעות עלו לו לר' בצלאל כדי להגיע להיכן שהגיע'**.

הגו האישי של הגאון רבי בצלאל זולטי זצ"ל, רבה של ירושלים, סיפר שביום שנפטרה אימו של הרב, קיבל טלפון מרבינו בשעה שבע בבוקר, שיבוא להסיעו לבית האבות ברעננה בו הייתה מאופשזת. רבינו ידע שאימו במצב של גסיסה רח"ל, ולכן ביקש להגיע אליה, ולהיות לידה. הנהג הגיע מיד לבית הרב, והם יצאו לדרך. לאחר כשעה הגיעו לרעננה. כשהגיעו, התברר שהאם כבר נפטרה.

סיפר הנהג: "שאלתי את הרב מתי קיבל את הטלפון על מצבה הקשה של אימו?", והשיב כי היה זה בשעה חמש בבוקר. "ומדוע הרב לא התקשר אליי בשעה זו, והיינו מספיקים להגיע לפני הפטירה?", היקשה הנהג. ורבה של ירושלים השיב: **"מאחר ויש לך ילדים קטנים, לא מצאתי שום סיבה מספקת שתתיר לי להעיר את ילדיך. כשישאלו אותי בשמיים, לאחר 120 שנותיי, מדוע התקשרתי אליך כל כך מוקדם, והערתי את הילדים, לא יהיה לי שום תירוץ"**. (ברכי נפשי)

רבי צבי הירש הכהן מרימנוב זצ"ל - נולד בדומברובה (ליד טארנוב) בשנת ה'תקל"ח (1777). התייתם בגיל 10 וגדל אצל בן דודו ר' דוד מטארנא. דודו, אשר לא היה בעל אמצעים, ביקש את טובתו של הנער ושלח את ר' צבי ללמוד את אומנות החייטות. בגיל 15 נסע לטרנוב לר' אברהם משה מפשווארסק ונמשך לחסידות ולכן שלח אותו לר' מנחם מנדל. שם קיבל את מלאכת הסקת התנור בביהמ"ד ובסיכומו של עניין הגיע לשמש את ר' מנחם מנדל מרימנוב. בעל ייסורים. למרות שרוב ילדיו נפטרו בחייו (שישה עשר ילדים מתוך שמונה עשרה!!!) - קיבל דין שמיים באהבה והיה מזמר ורוקד לפניו יתברך. נודע כפועל ישועות בקרב הארץ ורבים חיפשו את קירבתו. דבקותו והתלהבותו בתפילה הייתה מופלאה. את כל כספי הפדיונות שלקח חילק לעניים. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-א' ר"ח כסליו ה'תרט"ז (1846). חי כ-69 שנים.

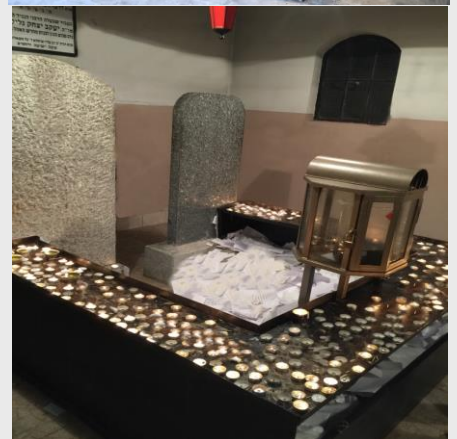
אביו: ר' יהודה לייב כ"ץ. **מרבותיו:** ר' נפתלי מרופשיץ, ר' מנחם מנדל מרימנוב. **מתלמידיו:** ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב, ר' שמעון מרילוס מירוסלב, ר' אליעזר מדז'יקוב, ר' אשר ישעיהו ובנו ר' מנשה מרופשיץ, ר' שלום רוזנפלד מקמינקא, ר' זאב פרנקל (בעל שו"ת 'משיב בהלכה'). **נשותיו:** בתו של ר' חיים גרייצר (זווג ראשון), בתו של ר' אלחנן מבילגוריי (זווג שני), בתו של ר' דלוי לייב מדוקלא (זווג שלישי). **מספריו:** רוב תורותיו נכתבו ע"י תלמידיו **ימבשר טוב** - שני חלקים: תולדות הרב וחייו תורתו **יבארתי מים** - טעמי המצוות. **ילדיו:** נולדו 18 בנים ובנות ומתוכם 16 נפטרו בחייו, למעט: בנו, ר' יוסף הכהן שמאוחר יותר מילא את מקום אביו ובת אחת.

עבודת הצדקה של רבינו, מן המפורסמות הייתה. **פטרונם של עניים וקשי יום היה, משענתם של אלמנות ויתומים, וישועות רבות ומופלאות היה מביטיח ומקיים, בתמורה לסכום הפדיון, בהם נקב, למען מטרות צדקה וחסד.** באחד ממסעותיו, הגיע לעיר סאניק. אחד מנכבדי העיר, יהודי עשיר לקה במחלה אנושה, בליבו ובריאותיו. גדולי הרופאים הוזעקו אל מיטתו, אך מיום ליום הלכה החלטתם והתחזקה, כי אין רפואה למחלה ואפסה כל תקווה.

ביום בו הודיעו הרופאים בייאוש מוחלט כי סיימו את מלאכתם ועזבו את העיר, עמד גם הרב לעזוב את סאניק בדרכו ללינסק. בני משפחת העשיר החולה ראו כי אין תקווה מהרופאים, מיהרו לצדיק לפני שיעזוב את העיר, הם בכו והתחננו לפניו שיסכים לבקר את החולה בביתו ושם יתפלל עבורו. אולי הקב"ה ישמע לתפילתו. הרבי השיב: **"אם תבטיחו בתמורה לכך, שנים-עשר אדומי-זהב, אמלא את בקשתכם!"**. היה זה סכום גדול במיוחד, אך בני המשפחה הסכימו לתת, אך הלה שכב באפיסת כוחות, מבלי יכולת אפילו להניע את שפתיו. למראה עיניים ניכר היה, כי החולה נמצא ברגעיו האחרונים ושעתו קרבה. הואיל וראה הרבי את המצב לאשורו, הורה מיד להוציא כל איש מעליו, ורק הוא ומשמשו נותרו לבדם ליד מיטת החולה.

הרבי נטל כיסא והתיישב למראשותיו של החולה, הורה למשמשו להגיש את מקטרתו ולהעלות בה אש, תוך שהוא עוצם את עיניו ושוקע בדביקות עצומה. **עשן סמיך מילא את החדר והיתמר אל עבר התקרה ושב וירד לרצפה.** בהמשך לא היה ניתן לראות כלום מהנעשה בחדר, לאחר שכל הטבק שבמקטרת הפך לאפר ואישו כבתה, הורה למשמשו לשוב ולמלא את המקטרת בשנית וכן חזר על מעשהו בשלישית. **ערפל כבד מילא את החדר, עד כי לא ניתן היה לראות איש את רעהו.** תוך כדי מעשה העישון, הגיע הרופא המקומי של הקהילה לבדוק את החולה. הוא הופיע מדי זמן מה לבדוק את החולה ולראות אם ניתן להקל עליו. כשנכנס והבחין בתימרות-העשן מבין חרכי התריס בחדר החולה פרץ בצעקות גוראות, שהחרידו את כל יושבי הבית. **"רצח לעין-השמש מתבצע כאן!"** - שאג בקול ניחר - **"רוצחים שכמותכם! כלום אינכם יודעים שעשן, בעבור חולה לב וריאה, כמוהו כסם-המוות! הרגתם את החולה! רצחתם אותו בידיים! אני אדאג שכולכם תיכנסו לבית-הסוהר!"** וסב על עקבותיו בדעף, הטיח את הדלת בעוז מאחוריו, וכשכולו קצף וחרון הסתלק כלעומת שבא.

הצעקות, וחבטת הדלת, נשמעו היטב גם בחדר החולה פנימה, אך הרבי לא נע והמשיך בעבודת-קודשו הטמונה בעישון המקטרת. רק משסיים לעשן את המקטרת בשלישית, פתח את התריסים ואת החלונות לרווחה, והחל מניף את ידיו כדי להעביר את העשן החוצה. לאחר דקות ארוכות שוב ניתן היה לראות את תכולת החדר. ואז שב הצדיק להגיף את החלונות, התקרב למיטת החולה, הביט בו ושאל: **"אתה מכיר אותי?"** - "כן!" - נשמע קולו של החולה, חלוש קמעה, **"אתה הרבי מרימנוב!"**. הרבי פתח את דלת החדר, הזמין את בני המשפחה להיכנס פנימה, ונתן להם להיווכח בשינוי לטובה שהתחולל במצב החולה. בני הבית, לא ידעו את נפשם מרוב התרגשות. **הם שוחחו עם החולה שוב ושוב, ונוכחו לראות, כי האיש חזר לאיתנו.** הם מיד מיהרו לשקול לידי הרבי מטבע 'נוביל' - ארבעה אדומים זהב משקלה - והבטיחו, כי בעת שובו של הרבי מלינסק, יפרעו את יתרת התחייבותם ויערכו סעודת-הודיה. כשוב הרבי לאחר השבת, מלינסק לסאניק, בני העיר קידמו אותו בתופים ובמחולות, **כשהעשיר שהחלים בראשם.** באותו היום ערכו העשיר ובני-ביתו סעודה גדולה והרבי הסב בראש הקהילה, אשר באו להודות, **להלל ולשבח לבורא עולם על הנסים ועל הנפלאות אשר מחולל הוא על-ידי עבדיו הצדיקים.** בתום הסעודה, פרע העשיר את שמונת אדומי הזהב הנוספים שהתחייבו בני משפחתו לתת לצדקה, והרבי נפרד ונסע לשלום לדרונו.

הצדיק רבי אפרים אנקאווא זצ"ל - נולד בטליטולה שבספרד בשנת ה'ק"ט (1359). לאחר שאביו עלה על המוקד, רבינו נמלט מספרד בשנת ה'קנ"א (1391) לצפון אפריקה. רבינו שהה כשנתיים בעיר מראקש (מרקו) משם עבר להוניאן (אלג'יר) ולאחר מכן עבר לתלמסאן (אלג'יר). רבינו הקים שם ישיבה גדולה, ועד מהרה נהפכה העיר לאחד המרכזים הגדולים של יהדות אלג'יר. אף מצבם הכלכלי של היהודים השתפר והלך. העיר תלמסאן הייתה עיר סחר חשובה ומרכזית. התערותם של היהודים בחיי המסחר בה תרמה לה מאוד. קהילת יהודי תלמסאן זכתה ליחס מיוחד, שהבדיל אותם משאר ערי אלג'יריה. היה להם חופש פעולה בכל הקשור לדת ואמונה.

שימש גם כרופא. היה ידוע כמלומד בניסים. גאון בנגלה ובנסתר. כונה בשם 'הרב הקדוש מתלמסאן' בעקבות הנס, בו רכב הצדיק על אריה, כאשר נחש עקלתון שימש עבורו כרסן. רבינו ידע את אותה שנה, בה ייפטר מן העולם, שכן כך ראה בחלומו. עד היום רבים עולים לציונו ורואים ישועות. נפטר ב-א' כסליו ה'ר"ב (1442). חי כ-83 שנים. ציונו באלג'יריה.

אביו: ר' ישראל הי"ד (עלה על המוקד בגזירות ה'קנ"א 1391 בספרד בזמן הגירוש הראשון מספרד, בעל 'מנורת המאור'). **בנו:** ר' ישראל. **מספריו:** **שער כבוד ה'** - תשובות להשגות הרמב"ן על הרמב"ם בספרו 'מורה נבוכים'. **מפיוטיו:** אלה מהימן די ברא זמן, אדון עולם אשר נעלית, אזעק מר ואקונן.

בדרכו מהונין לתלמסאן רבינו יצא יחד עם קבוצת מלווים שביקשו את חברתו. בדרכם הם עברו בדרכים עקלקלות. הם חצו מדבר שומם ושוּרץ חיות טרף: אריות, נמרים, נחשים, עקרבים ושאר בעלי חיים טורפים.

הזמן חלף בדרכם והנה הגיע ערב שבת והם עדיין רחוקים מכל מקום יישוב. רק מדבר צחיח משמאלם ומימינם והם לא יודעים מה לעשות בעקבות השבת הממששת ובאה בשל מצבם שכן אם ישארו הרי הסיכויים להיפגע מחיות טרף הוא גבוה ומצד שני כיצד יעיזו ללכת במדבר במהלך שבת קודש?.

הרב שראה כי השמש יורדת והשבת קרבה לבוא והחליט כי יעצור את הליכתו ויעשה את השבת במקום השומם והשוּרץ חיות טרף ובלבד שלא יחלל את השבת. בני לווייתו לאחר שדנו, החליטו כי אין מנוס מלהמשיך הלאה אף ביות שבת קודש וזאת מאחר ומדובר בפקוח נפש, שלא יפלו חלילה טרף לחיות רעות.

בני השיירה ניסו לשדל את רבינו להצטרף אליהם ואמרו כי פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה. בנוסף הם אמרו כי הסבירות שחיות טורפות ינסו להתקיף שיירה שלמה פחות מצוי מאשר המצב בו אדם בודד נמצא במדבר. שאז אין ספק כי בעלי החיים ינסו להתקיפו, ואז מה יוכל לעשות כנגדם? אולם רבינו על אף ששמע את 'טענות כבודת משקל' אלו לא השתכנע להצטרף אליהם, והשיירה נאלצה בחוסר ברירה להמשיך בדרכם כשהם משאירים את הצדיק לגמרי לבדו.

עם שקיעת השמש עלטה כבדה כיסתה את כל הסביבה ואת אשר תיארו אנשי השיירה התקיים: **אריה נורא זינק ממקום מרבצו ופנה לעברו של הרב לטורפו חיים**, אבל כשעמד האריה על ארבעת רגליו מול הרב, נהפך האריה לכבשה תמה ומלטפת, רבץ האריה ככלב לפני אדונו והתיישב בקרבת הרב, חיות המדבר שראו את האריה פחדו והתרחקו מפני הרב, ובכך הגן האריה על הרב בערב שבת וביום שבת מפני חיות הטרף ולא התקרבו אליו.

במוצאי שבת תהה הרב כיצד כעת ימשיך בדרכו. לפתע הבחין הרב הקדוש כי נחש עקלתון בפיו של האריה מתעקל סביב רעמתו כמו רסן לסוס. הביט הצדיק על האריה והנה האריה רמז לרבינו הקדוש שיאחז ברסן וירכב עליו. הרב שהבין את הרמז רכב עלה על גבו של האריה ללא כל חשש, אחז בנחש העקלתון כמו פרש האוחז ברסן לסוס והאריה יצא במרוצה אדירה ובמהירות עצומה.

תוך זמן לא ארוך האריה הביא את רבינו עד לעיר תלמסאן. שם הרב ירד מהאריה כאשר בעל החיים האיתני חזר במהירות למקום ממנו הוא בא. כל האנשים שהיו באותו מעמד רעדו בראותם את המראה הפלאי. **מעשה זה הקנה לו את הכינוי: 'הקדוש מתלמסאן'**. תושבי תלמסאן המוסלמים שראו את המחזה המופלא הזה, נבהלו ויראו יראת כבוד כאחת, **הם הבינו כי איש אלוקים קדוש ונורא הוא ולכן ביקשו ממנו שיבחר בעירם ויישאר לגור איתם**, כדי שהשכינה תשרה בתוכם ומעשיו יברכו אותם ולמעשה זכות הצדיק תגן על העיר מכל צרה וצוקה.

אולם הרב סירב לבקשתם כי לא רצה להיות רחוק מאחיו היהודים שגרו מחוץ לחומת העיר, **התנאי שלו לגור בתוכם היה שהוא ובני קהילתו היהודים יעברו לגור במרכז העיר בסמוך למושל העיר, בגלל הכבוד שרחשו לו ולאות תודה והוקרה הרשה המושל ליהודים לעבור למרכז העיר.**

שם הוקם רחוב היהודים ורבינו הסכים לבקשתם ואכן היהודים זכו לחופש פעולה בכל הקשור לדת, מצב הכלכלי של היהודים היה טוב ביותר והשתפר פלאים ביחס ליהודים שהתגוררו בערים אחרות באלג'יר וכמובן התערותם של היהודים תרמה למלך רבות שכן היהודים התמחו במסחר.

הצדיק רבי אפרים אנקאווא זצ"ל - נולד בטיילטולה שבספרד בשנת ה'ק"ט (1359). לאחר שאביו עלה על המוקד, רבינו נמלט מספרד בשנת ה'קנ"א (1391) לצפון אפריקה. רבינו שהה כשנתיים בעיר מראקש (מרקו) משם עבר להוניאן (אלג'יר) ולאחר מכן עבר לתלמסאן (אלג'יר). רבינו הקים שם ישיבה גדולה, ועד מהרה נהפכה העיר לאחד המרכזים הגדולים של יהדות אלג'יר. אף מצבם הכלכלי של היהודים השתפר והלך. העיר תלמסאן הייתה עיר סחר חשובה ומרכזית. התערותם של היהודים בחיי המסחר בה תרמה לה מאוד. קהילת יהודי תלמסאן זכתה ליחס מיוחד, שהבדיל אותם משאר ערי אלג'יריה. היה להם חופש פעולה בכל הקשור לדת ואמונה. שימש גם כרופא. היה ידוע כמלומד בניסים. גאון בנגלה ובנסתר. כונה בשם 'הרב הקדוש מתלמסאן' בעקבות הנס, בו רכב הצדיק על אריה, כאשר נחש עקלתון שימש עבורו כרסן. רבינו ידע את אותה שנה, בה ייפטר מן העולם, שכן כך ראה בחלומו. עד היום רבים עולים לציונו ורואים ישועות. נפטר ב-א' כסליו ה'ר"ב (1442). חי כ-83 שנים. ציונו באלג'יריה.

אביו: ר' ישראל הי"ד (עלה על המוקד בגזירות ה'קנ"א 1391 בספרד בזמן הגירוש הראשון מספרד, בעל 'מנורת המאור'). **בנו:** ר' ישראל. **מספריו:** **שער כבוד ה'** - תשובות להשגות הרמב"ן על הרמב"ם בספרו 'מורה נבוכים'. **מפיטיו:** אלה מהימן די ברא זמן, אדון עולם אשר נעלית, אזעק מר ואקוּן.

בארמון המלוכה שררה דאגה רבה. הנסיכה הצעירה, בתו היחידה של המלך, חלתה במחלה קשה. הרופאים לא מצאו לה תרופה. מלך אלג'יר היה מודאג מאוד. כל ענייני הממלכה נדחו, ואת מקומם תפסה החרדה לשלום הנסיכה. כרוז יצא מאת המלך, כי מי שירפא את בתו יעשירו המלך עושר רב. באותם ימים, רבינו הגיע לצפון אפריקה. בוא ניצל בנס מפרעות הנוצרים בארץ מולדתו, ספרד, לאחר ששלוש קהילות קדושות ומפוארות, טולדו, עיר מולדתו, סביליה וקורדובה, נטבחו ובתי היהודים הועלו באש. ידו של הצדיק נפגעה ושתתה דם, והפורעים חשבו שמת. כשעזבו, הצליח להימלט, ונדד עד שעלה על אנייה שהפליגה למרקו. זמן מה שהה במרקו, ומשם עבר לאלג'יר, לעיר הוניאן. באותם ימים היהודים סבלו מרדיפות השלטונות. נאסר עליהם להתגורר בערים מסוימות, ובהן עיר הבירה אז, תלמסאן.

כאשר נודע לרבינו על מחלתה המסתורית של בת המלך, החליט, כי זו שעת הכושר לקדש שם שמיים ברבים, וכך להביא ישועה לבני עמו. הוא ביקש להיפגש עם הקאדי המקורב אל המלך, ולמסור לו, כי הוא מוכן לבוא לתלמסאן, ובעזרת ה' יעלה בידו לרפא את בתו. אחרי ביקורי הרופאים הרבים המלך והמלכה היו מיואשים למדי, והיו מוכנים לתלות את תקוותם בכל דבר, העשוי להביא לבתם רפואה. הצעתו של הרב התקבלה בשמחה, והוא הוזמן לבוא לתלמסאן.

הרב הגיע לארמון ועימו יהודי שלקח לעוזרו. המלך קיבל את פניו בכבוד וניגש איתו אל בחדר של החולה. לפני שנכנס לחדר, שאל אותו המלך: "האומנם תוכל לרפא את בתי? אני רואה, שבאת בלי תיק וללא ספרי רפואה!". הביט הרב במלך ואמר: "ה' הוא רופא כל בשר, והוא ישלח רפואה לבתך. אני הנני שליח בלבד. אולם אחת אבקש ממך - להוציא כל איש מחדר החולה, ואף המלך והמלכה יצאו. רק אני ועוזרי נישאר בחדר".

המלך הסכים לבקשת הרב ויצא והותיר בפנים רק את הרב ועוזרו. הוא והמלכה נותרו מאחורי הדלת, מלאי ציפייה ומתח. הרב התקרב למיטת הנסיכה וראה, כי היא שוכבת בעיניים עצומות ואינה מגיבה לסביבה. הוא הרים את ראשו כלפי מעלה ושפך תפילה חרישית מעומק ליבו, שיעשה ה' למען עמו וירפא את בת המלך. **לא עברו רגעים אחדים, ופתאום החולה זזה ופקחה את עיניה.**

רבי אפרים מיהר לפתוח את הדלת וקרא להורים הנרגשים להיכנס. לתדהמתם העצומה הנסיכה פנתה אליהם לפתע וביקשה: "**אני צמאה, תנו לי מים!**". המלך והמלכה לא ידעו את נפשם מרוב שמחה. הם מיהרו להביא מים לבתם, ובתוך כך בכו וצחקו חליפות ולא האמינו למראה עיניהם. לאחר שנרגעו קמעה פנה המלך אל רבי אפרים ועוזרו וביקש מהם להישאר בארמון, עד שהחולה אכן תשוב לאיתנה. רבי אפרים נענה לו ונתר בארמון, עוקב אחר מצבה של הנסיכה ומרבה בתפילה לשלומה.

כאשר החלימה הנסיכה לגמרי, המלך לא מצא מילים להודות לרבינו על מעשה הפלא שחולל. הוא לחץ בחום את ידו של הרב ואמר: "רצוני להעשירך עושר רב ולמלא את כל אשר תבקש, ממני. שאל-נא. מה תבקש?". רבי אפרים נשא את עיניו הטהורות והמפיקות חוכמה אל המלך וענה: "אדוני המלך, לעצמי לא אבקש דבר, אולם מבקש אני על אחי היהודים הנפוצים ברחבי ממלכתך. אנא הסר מהם את המיסים הכבדים שהיטלת עליהם. ועוד אבקש מהוד מעלתך, לפתוח לפניהם את עיר הבירה למגורים ואף בשאר ערי הארץ לבטל את האיסורים על מגורי היהודים. אני בטוח, כי תראה תועלת רבה מן היהודים בשיגשוגה הכלכלי של המדינה".

המלך לא היסס למלא את בקשת הרב. הוציא מיד כרוז המודיע, כי מהיום והלאה בטל 'מס הגולגולת'. כמו-כן התבטלו שאר המיסים הכבדים שהושתו על היהודים. בנוסף, הוא אישר ליהודים בצו מלכותי להתגורר בכל מקום שירצו. המלך אמר לרבי אפרים, כי **מעתה הוא ממנה אותו ליועצו האישי ומבקש, כי יבוא ראשון להתגורר בתלמסאן.** כמו-כן המלך ביקש ממנו להביא עוד משפחות של יהודים לעיר הבירה, והוא יהיה רבם ומורה דרכם. **נס רפואתה של בת המלך התפרסם ברחבי הממלכה, ושמו של רבינו נישא בפי יהודים ושאנים יהודים כאחד בהערצה רבה.**

בדרכו לתלמסאן רבינו היה צמא מאוד למים. הוא חיפש בכל הסביבה היא ולא מצא לא מעיין ולא באר ומים לשתייה אין. בחיפושו הזדמן לו סלע אחד. הרב עמד סמוך לסלע, היכה בו בידיו מכה אחת ומיד נחצב מעיין וסילון מים זכים וצחים זינק ממנו. הרב שתה לרוויה ומאז זורמים מים במעיין.

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים להשתמש
בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com**

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com**

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים